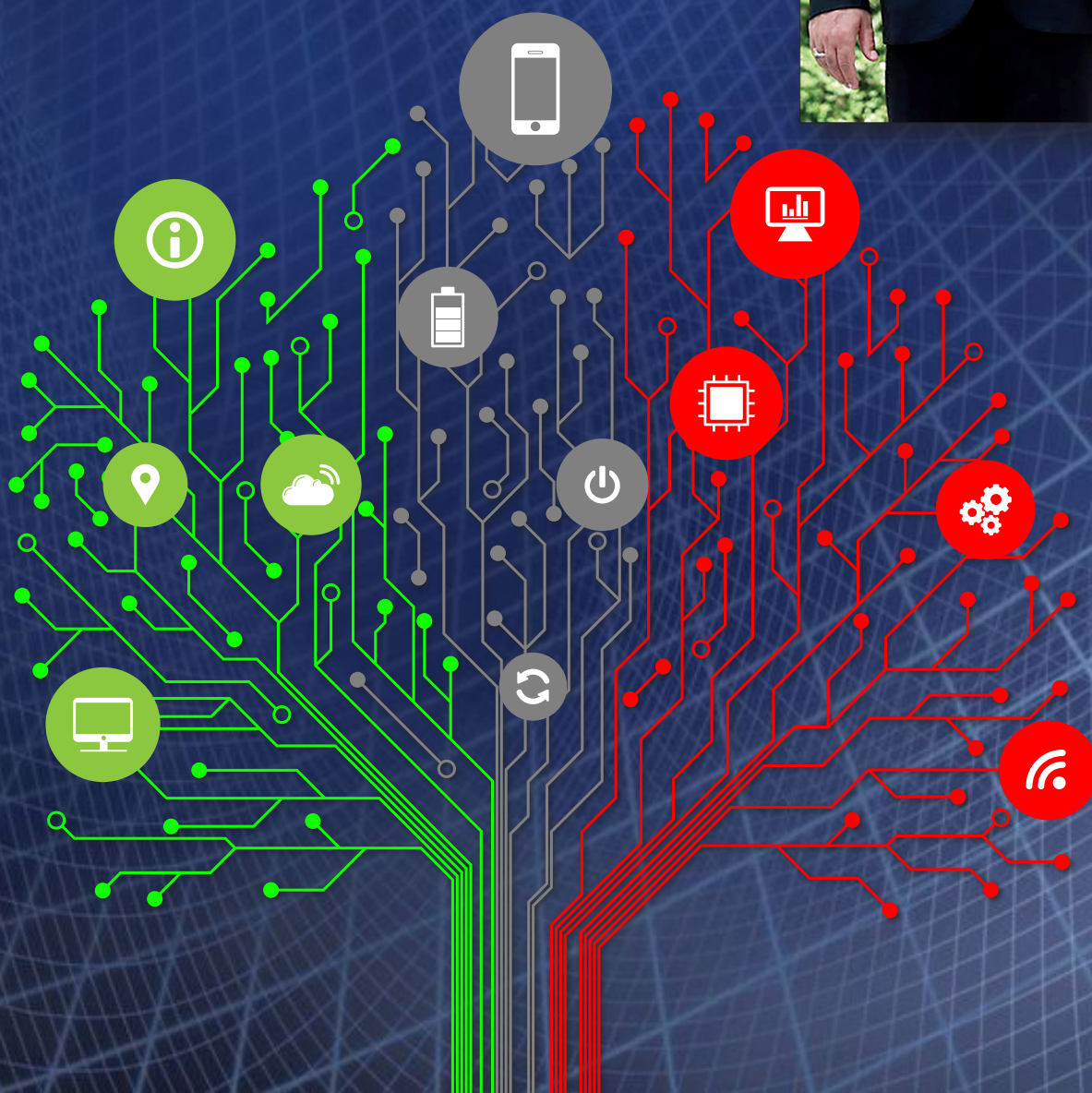

گفت‌وگوی اختصاصی

وزیر ارتباطات در گفت‌وگو
با «بهره‌وری ملی» تشریح کرد:

نفوذ فاوا در حوزه‌های مختلف پیشران ارتقای بهره‌وری در کشور

دیدگاه

ضرورت حکمرانی اینترنت
و نقش آن در ارتقای
بهره‌وری

۶

خبر

همایش
ملی بهره‌وری ایران
برگزار می‌شود

۷

گفت‌وگو

فناوری‌های نوظهور
از ارکان کلیدی
نوآوری بهره‌ور

۱۱

رشد قابل توجه بهره‌وری حوزه‌های صنعت و معدن در ۲ سال اخیر

میرسامان تورم و رشد تولید را داراست. دکتر پیشوایی با ابراز تأسف در خصوص وضعیت شاخص‌های اقتصادی در دهه نود، گفت: شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید در این دهه بسیار ناگوار بوده است. به طوری که در این بازه زمانی متوسط رشد اقتصادی حدود ۱/۱ درصد و رشد شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید ۰/۴- بوده است. وی گفت: در طول برنامه ششم توسعه، حوزه معدن در کنار حوزه صنعت، اطلاعات و ارتباطات، با عملکرد مناسب در شاخص بهره‌وری تا حدی جبران کننده رشد منفی قابل توجه در حوزه نفت بوده‌اند.

میرسامان پیشوایی با اشاره به رشد بهره‌وری حوزه‌های صنعت و معدن در دو سال اخیر، بیان کرد: رشد شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید در دو سال اخیر در دو حوزه صنعت و معدن به ترتیب حدود ۳ و ۴ درصد بوده است. این توفیق در حالی به دست آمده است که متوسط رشد شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید در بخش صنعت در ۱۵ سال اخیر نزدیک به صفر بوده است.

رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران، ایجاد تحرک در زنجیره‌های تأمین، تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات و اتخاذ سیاست‌های حمایتی از تولیدکنندگان داخلی را از عمده دلایل کسب این توفیقات در دولت سیزدهم برشمرد و افزود: برای حفظ این رشد و رفع موانع دیگر مانند بی‌ثباتی نرخ ارز و تورم ضروری است تدبیر لازم اتخاذ شود.

میرسامان پیشوایی اظهار کرد: شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید در سال‌های ۱۴۰۰ و برآورد نه ماهه اول سال ۱۴۰۱ به ترتیب ۲/۷ و ۴/۴ درصد بوده است و با توجه به اینکه رشد اقتصادی در این دو بازه زمانی به ترتیب ۴/۴ و ۵/۳ درصد بوده است، عملاً بیش از ۶۰ درصد از رشد اقتصادی در دو سال اخیر از محل بهره‌وری حاصل شده است.

وی معتقد است: دستیابی هم‌زمان به مهار تورم و رشد تولید از طریق رشد اقتصادی مبتنی بر نهاده؛ یعنی رشد سرمایه‌گذاری و رشد اشتغال، بسیار سخت است؛ چرا که افزایش نهاده به‌طور معمول باعث افزایش تقاضای کل و در نتیجه تورم می‌شود.

رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران با بیان اینکه سیاست‌های انقباضی برای مهار تورم نیز منجر به کاهش رشد تولید و شرایط رکود می‌شود، افزود: به نظر می‌رسد رشد اقتصادی مبتنی بر ارتقای بهره‌وری یگانه راهکاری است که قابلیت هم‌زمان

به مهار تورم و رشد تولید از طریق رشد اقتصادی مبتنی بر نهاده؛ یعنی رشد سرمایه‌گذاری و رشد اشتغال، بسیار سخت است؛ چرا که افزایش نهاده به‌طور معمول باعث افزایش تقاضای کل و در نتیجه تورم می‌شود.

ارزیابی بهره‌وری شرکت‌های زیرمجموعه تأمین اجتماعی

هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی کرده که یکی از آنها وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی است. معاون رئیس‌جمهور با اشاره به ارزیابی بهره‌وری ۳۰۰ شرکت دولتی در سال گذشته، عنوان کرد: سازمان ملی بهره‌وری ایران باید میزان بهره‌وری شرکت‌های زیرمجموعه سازمان تأمین اجتماعی را ارزیابی کند.

میثم لطیفی، معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور در دیدار با مدیرعامل سازمان بیمه تأمین اجتماعی با تأکید بر پرداخت به کارکنان دستگاه‌های هزینه-درآمد بر مبنای عملکرد و میزان بهره‌وری، گفت: این سازمان در سال جدید برای تشریح و حل مسائل ۷ دستگاه

همایش ملی بهره‌وری ایران برگزار می‌شود

در این همایش یک روزه، برگزاری آیین اختتامیه رویداد نوآوری بهره‌وری حوزه حمل‌ونقل و کشاورزی و آیین تقدیر از برگزیدگان نشان ملی بهره‌وری ایران نیز برگزار خواهد شد. همچنین در حاشیه این همایش، سه نشست تخصصی با موضوعات «بهره‌وری انرژی»، «بهره‌وری منابع انسانی» و «تأثیر بهره‌وری در مهار تورم و رشد تولید» پیش‌بینی شده است.

شایان ذکر است، تدبیر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در نام‌گذاری سال جاری به‌عنوان «مهار تورم، رشد تولید» و تمرکز بر افزایش کارآمدی نظام حکمرانی کشور در حوزه اقتصادی و بهبود معیشت عمومی و همچنین تأکید رئیس‌جمهور در همایش سراسری مدیران دولت مردمی مبنی بر برنامه‌ریزی و اقدام در خصوص کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری با هدف رشد اقتصادی، حاکی از اهمیت بیش از پیش توجه به امر ارتقای بهره‌وری در کشور است.

همایش ملی بهره‌وری ایران، روز دوشنبه اول خرداد ماه، هم‌زمان با روز ملی بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف برگزار خواهد شد. به گزارش روابط عمومی سازمان ملی بهره‌وری ایران، امسال این همایش با محوریت «بهره‌وری؛ پیشران مهار تورم و رشد تولید» و با حضور جمعی از مقام‌های دولتی، اساتید، متخصصان و صاحب‌نظران حوزه بهره‌وری در مجموعه فرهنگی-ورزشی تلاش برگزار خواهد شد.

در همین راستا، شورای سیاست‌گذاری این همایش با حضور دکتر میثم لطیفی؛ معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور، دکتر میرسامان پیشوایی؛ رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران و دکتر مریم کارگر نجفی؛ معاون تحقیقات و منابع انسانی وزارت نیرو و شورای راهبری و کمیته علمی همایش نیز با حضور جمعی از مدیران سازمان ملی بهره‌وری ایران و متخصصان و کارشناسان حوزه بهره‌وری تشکیل و فعالیت خود را از ابتدای سال جاری آغاز کرده‌اند.

جلسه کمیته بهره‌وری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات برگزار شد

از ظرفیت بخش ارتباطات، به‌عنوان یکی از بخش‌های کلیدی توسعه اقتصاد دیجیتال برای حل مسائل فرابخشی کشور، انجام هماهنگی و همفکری لازم در خصوص تهیه و تدوین سند ارتقای بهره‌وری بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات در سال ۱۴۰۲ مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

جلسه کمیته بهره‌وری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات حضور میرسامان پیشوایی؛ رئیس سازمان ملی بهره‌وری ایران و علی انصاری؛ معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی وزارت ارتباطات در دفتر معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی این وزارتخانه برگزار شد. در این جلسه موضوعاتی نظیر استفاده

وزیر ارتباطات در گفت‌وگوی اختصاصی با «بهره‌وری ملی» تشریح کرد:

نفوذ فاوا در حوزه‌های مختلف، پیشران ارتقای بهره‌وری در کشور

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات معتقد است: یکی از راهکارهای کارآمد برای افزایش بهره‌وری، استفاده از فناوری اطلاعات است و این موضوع باید محور کار تمام دستگاه‌های اجرایی و متولیان امر قرار گیرد. عیسی زارع پور می‌گوید: هوشمندسازی و توسعه تحول دیجیتال در لایه سوم اقتصاد دیجیتال باید با کمک سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران توسعه یابد. وی خاطر نشان می‌کند: دیجیتال‌سازی (اقتصاد دیجیتال) به عنوان یک اولویت و راهبرد اصلی، موتور جدید رشد اقتصادی به‌شمار می‌آید. در ادامه مشروح گفت‌وگوی ماهنامه «بهره‌وری ملی» با عیسی زارع پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات را می‌خوانید.

اطلاعات در این حرکت، تنظیم‌گری هوشمند و توسعه زیرساخت فنی است.

ارز یابی جناب عالی از روند هوشمندسازی و استقرار متوازن و توسعه اقتصاد دیجیتال در این دولت چیست و تأثیر آن را در بهبود بهره‌وری در کشور چگونه تحلیل می‌کنید؟

در این راستا دولت سیزدهم کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال را تشکیل داده که تاکنون ۸ جلسه کارگروه اصلی اقتصاد دیجیتال و ۲۷ جلسه کمیسیون راهبری کارگروه اقتصاد دیجیتال برگزار شده است. این امر نشان‌دهنده اهمیت این موضوع در دولت است. خوشبختانه تصویب آیین‌نامه حمایت از سکوها و کسب‌وکارهای اقتصاد دیجیتال و راه‌اندازی مرکز تماس ۱۶۴۹ به سکوی هوشمند تسهیلگر کسب‌وکار یکی از اقدامات این کارگروه است. اقدام دیگری که توسط این کارگروه پیگیری شده، تصویب قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی در مجلس شورای اسلامی است. یکی از موضوعات این کارگروه رسیدگی به منطقه ویژه اقتصادی پیام بوده و از ابتدای دولت سیزدهم ۳۰ شرکت در این منطقه مستقر و به ۴۷ شرکت هم زمین واگذار شده است. با توجه به اینکه

به پنجره ملی خدمات دولت هوشمند در مهلت‌های مقرر متصل شوند.

این اقدام، اتفاق بزرگی است که گام نخست آن برداشته شده و در حال حاضر ۹۳ درصد از دستگاه‌های کشور برای ارائه ۳۰۰ خدمت جدید به پنجره ملی خدمات دولت هوشمند متصل شده‌اند و تعداد کاربران بیش از ۱۱/۶ میلیون نفر شده است. همچنین تعداد تراکنش روی مرکز ملی تبادل اطلاعات کشور به بیش از ۱۲/۹ میلیارد تراکنش رسیده که قرار است، این امکان تا پایان دولت به صورت یک آیگون روی تلفن همراه تمام ایرانیان ظاهر شود تا افراد بدون مراجعه حضوری و ارائه مدرک بتوانند از خدمات دولت بهره‌مند شوند.

نکته مهم دیگری که باید با کمک سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران انجام شود، توسعه ICT در سایر دستگاه‌ها و به تعبیری هوشمندسازی و توسعه تحول دیجیتال در لایه سوم اقتصاد دیجیتال است و نقش وزارت ارتباطات و فناوری

۹۳ درصد از دستگاه‌های کشور برای ارائه خدمت جدید به پنجره ملی خدمات دولت هوشمند متصل شده‌اند

به نظر حضرت عالی، مهم‌ترین عوامل پایین بودن میزان بهره‌وری در ایران کدام است؟

روند کاهشی سرمایه‌گذاری در ایران طی سال‌های گذشته، همان‌گونه که مقام معظم رهبری هم در سخنرانی خود با کارآفرینان اشاره فرمودند، یکی از دلایل اصلی روند کاهش میزان رشد بهره‌وری در کشور است که در حال حاضر بخش ارتباطات با تکیه بر تحول دیجیتال مبتنی بر توسعه به کارگیری فناوری‌ها و با بیشترین رشد بهره‌وری توانسته است مدلی نسبتاً موفق ارائه دهد. به‌طور قطع مقوله استفاده و کاربرد فناوری اطلاعات برای افزایش بهره‌وری یکی از راهکارهای بسیار کارآمد است که باید محور کار تمام دستگاه‌های اجرایی و متولیان امر قرار گیرد تا با منابع کمتر شاهد اثرات مثبت و رو به رشد بیشتری بود.

بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات چگونه می‌تواند برای ارتقای بهره‌وری در کشور بسترسازی کند؟

یکی از حوزه‌های اثرگذار، حوزه دولت هوشمند است که خوشبختانه در این زمینه همکاری خوبی از طرف دستگاه‌های اجرایی شکل گرفته است. امیدواریم همه دستگاه‌ها ضمن استقرار پنجره واحد اختصاصی خود،

حکم مهم و مؤثری برای توسعه اقتصاد دیجیتال و دولت هوشمند در لایحه برنامه هفتم پیش‌بینی شده است، ضروری است موضوع بهره‌گیری از فناوری‌های نوین به‌عنوان یک شاخص مهم بهره‌روری منطبق با شاخص‌های جهانی برای ارتقای بهره‌روری در دستگاه‌های اجرایی و سایر بخش‌های اقتصادی در نظر گرفته شود.

به‌طور مثال، بحث ظهور نسل ۴،۰ صنعت مبتنی بر IOT در حوزه انرژی و صنعت بسیار اهمیت دارد و باید جزو تکالیف این بخش‌ها در امر ارتقای بهره‌روری و پیشرفت شاخص‌های اختصاصی قرار گیرد.

بنابراین کاربردی کردن و نفوذ فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه‌های مختلف می‌تواند به‌عنوان پیش‌برن توسعه و ارتقای بهره‌روری در کشور عمل کند و اثری که در سایر بخش‌ها ایفا می‌کند مهمتر از اثری است که در هسته اقتصاد دیجیتال یعنی ICT دیده می‌شود.

? به نظر جناب عالی طی سال‌های اخیر بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین چالش‌ها در زمینه توسعه مبتنی بر اقتصاد دیجیتال در کشور چه بوده است؟

تعیین چالش‌ها و نیازمندی‌ها در مسیر توسعه مبتنی بر اقتصاد دیجیتال در کشور و ارائه راهکارهای متناسب با آن، نیاز به بررسی و مطالعه دقیق دارد که در سند آتی ارتقای بهره‌روری برای توسعه فراگیر زیست‌بوم اقتصاد

دیجیتال به آنها پرداخته خواهد شد. اما در هر حال، تأمین نیروی انسانی ماهر و متخصص، ثبت اعتبارسنجی و ارزیابی‌های دیجیتال، اشتراک‌گذاری داده و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی و کسبوکارها برای تسهیل استفاده از نوآوری‌های مبتنی بر داده در خدمات و محصولات با رعایت قانون مدیریت داده و اطلاعات ملی و در نهایت تأمین زیرساخت‌های لازم برای توسعه اقتصاد دیجیتال که تلاش شده راهکارهای مدرن این امور در قالب حکم «اقتصاد دیجیتال» در برنامه هفتم گنجانده و تعیین تکلیف شود، از چالش‌های اصلی و نیازمندی‌ها این حوزه به‌شمار می‌روند.

? همان‌طور که مستحضرید در اقتصاد کشور هاست. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران برای بهبود رقابت در فضای کسبوکار چه اقدام‌های مهمی انجام داده و دستاورد آن چه بوده است؟

برای بهبود رقابت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و فضای مجازی کشور مسئله مهم، بهبود ادراک و دانش در رقابت است و باید برای ایجاد ارزش پایدار در این بخش محیطی امن به‌وجود آوریم. رقابت موجب رونق اقتصادی و در نتیجه بهبود شاخص‌های اقتصادی بخش می‌شود. علاوه بر متغیرهای اقتصادی، موضوعاتی نظیر استفاده از ظرفیت سرمایه انسانی، توانمندسازها و زیست‌بوم نوآوری نیز متأثر از فضای رقابت هستند. در این راستا تلاش شده است با نهادسازی مناسب مانند کارگروه تعامل‌پذیری دولت و کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال دولت و همچنین بهبود زیرساخت‌های ارتباطی به‌ویژه پروژه (FTTX)، پیاده‌سازی دولت هوشمند و تحول دیجیتال، توسعه کاربرد زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات در صنایع دارای اولویت، افزایش تعاملات بین‌المللی با استفاده از ظرفیت دیپلماسی اقتصاد دیجیتال و توجه ویژه به تنظیم‌گری حوزه سکو (پلتفرم)، فضا و پست اقدامات مؤثری صورت گیرد. از اقدامات دیگر می‌توان به اجرای برنامه‌ها و سیاست‌های اجرایی به‌منظور ایجاد ثبات در بازار محصولات فاوا اشاره کرد. امیدواریم شاهد اقتصادی با ثبات، پایدار و مردمی در کشورمان باشیم و به ارتقای بهره‌روری نه صرفاً در بخش فاوا بلکه به‌صورت فرابخشی برسیم.

? با توجه به نام‌گذاری سال ۱۴۰۲ به‌عنوان «مهار تورم و رشد تولید» این وزارتخانه در مسیر تحقق شعار سال و تأثیر آن در بهبود شرایط اقتصادی چه اقداماتی را در دستور کار خود قرار داده است؟

یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در کنترل تورم، رونق بخش تولید و حمایت از دانش‌بنیان‌هاست و برای گسترش فعالیت‌های این بخش، توسعه زیرساخت‌های ارتباطی ضروری است.

با جذب منابع مالی و سرمایه‌گذار در بخش فاوا می‌توانیم به سرعت توسعه این بخش کمک کنیم. به همین دلیل در تلاش هستیم فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش را شناسایی کرده و با فراهم کردن بستری مناسب به سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل در داخل و خارج کشور معرفی کنیم. امیدواریم دستگاه‌های تابعه نیز به تلاش‌های ما در سال‌های گذشته، پروژه‌هایی را که قابلیت اجرا به‌صورت مشارکت عمومی-خصوصی دارند، شناسایی و از طریق برگزاری فراخوان، از مشارکت حداکثری بخش خصوصی استفاده خواهند کرد.

? به نظر شما سازمان ملی بهره‌روری ایران با اعمال چه سیاست‌هایی می‌تواند وضعیت بهره‌روری کشور را بهبود بخشد؟

با توجه به توضیحاتی که داده شد دیجیتال‌سازی (اقتصاد دیجیتال) به‌عنوان یک اولویت و راهبرد اصلی می‌تواند موتور جدید رشد اقتصادی به‌شمار آید. از آنجاکه هدف کلی و اولویت اصلی برنامه هفتم توسعه کشور با رعایت سیاست‌های کلی ابلاغی، «پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت، با نرخ رشد اقتصادی متوسط ۸ درصد با اولویت افزایش بهره‌روری کل عوامل تولید» تعیین شده، لازم است که این مهم از نگاه متولیان بهره‌روری کشور نیز اهمیت داشته باشد و بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و فناوری‌های نوظهور در سایر بخش‌های تأثیرگذار اقتصادی به‌عنوان یک قاعده و شاخص تعیین شود.

این وزارتخانه نیز در کنار سازمان ملی بهره‌روری ایران و سازمان اداری و استخدامی کشور قرار دارد تا این امر به بهترین شکل انجام شود. لازم به یادآوری است، هدفگذاری سهم اقتصاد دیجیتال در تولید ناخالص داخلی تا سال ۱۴۰۴، ده درصد است که در افق برنامه هفتم حداقل ۱۵ درصد تعیین شده است. این در حالی است که در برخی کشورها سهم این حوزه به ۳۵ درصد رسیده است.

? ارزیابی شما از رویکرد دولت سیزدهم (به‌طور عام) و سازمان ملی بهره‌روری (به‌طور خاص) نسبت به حوزه بهره‌روری چیست؟

با عنایت به هدفگذاری‌های تعیین شده و برای تحول دیجیتال، ۵ سیاست جامع لازم داریم؛ بهبود و تعلیم مهارت‌های دیجیتال، استفاده و کاربری پهنای باند، تنظیم‌گری هوشمند، تأمین مالی و کمک به نوآوران جوان و استارت‌آپ‌ها و در نهایت دولت هوشمند. این سیاست‌ها در برنامه هفتم پیش‌بینی شده و رویکرد دولت سیزدهم به این سمت وسواست. در همین راستا، سازمان ملی بهره‌روری ایران نیز به این موضوع باور دارد که تحول دیجیتال می‌تواند تغییرات بزرگی در رشد و ارتقای بهره‌روری کشور ایجاد کند و پُر توان و پُر تلاش، گام به‌گام در کنار دستگاه‌های اجرایی حرکت می‌کند. امیدواریم که این مسیر با همدلی و همکاری مجموعه دولت به سرانجامی نیک برسد.

فناوری‌های دیجیتال و «پارادوکس بهره‌وری»

اقتصاد دیجیتال، یکی از مفاهیمی است که در سال‌های اخیر مورد توجه بسیاری از محافل علمی بین‌المللی قرار گرفته و از منظر تأثیرگذاری فناوری دیجیتال بر بهره‌وری، کانون بسیاری از بحث‌ها و مناظرات علمی بوده و علاوه بر تأثیرات شگرفی که بر اقتصاد دنیا و حتی ایران داشته است، منجر به بهره‌وری کشورهای هم شده است. در این یادداشت بهره‌وری حاصل از اقتصاد دیجیتال مورد بررسی قرار گرفته است.

تحلیلگر فناوری
امیرحسین غوشامی

بین سال‌های ۱۹۴۷ تا ۱۹۷۳، نرخ رشد متوسط بهره‌وری در آمریکا حدود ۲/۳ درصد بود، اما بعد از آن اقتصاد آمریکا و اکثر کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی (OECD)، شاهد کاهش قابل توجهی در بهره‌وری بودند؛ البته به جز دوره کوتاهی (بین سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۰۴) به لطف بهره‌وری حاصل از سلطه اینترنت شاهد رشد بودیم، اما در ۱۵ سال گذشته، با وجود پیشرفت‌های بی‌وقفه در فناوری‌های دیجیتال از جمله گوشی‌های هوشمند و اینترنت پهن‌بند، پردازش ابری، یادگیری ماشین و سایر فناوری‌ها، رشد بهره‌وری بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۹ حدود ۱/۳ درصد بوده است و این روند و الگو در اکثر کشورهای توسعه‌یافته هم تکرار شده است. این همان چیزی است که در ادبیات این حوزه، از آن تحت عنوان «پارادوکس بهره‌وری» یاد می‌کنند. اما دلیل این پارادوکس چیست و چه زمانی ممکن است خاتمه یابد؟

اکثر سنججه‌های اندازه‌گیری عملکرد اقتصاد برای سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری، شاخص تولید ناخالص داخلی است، اما این سنججه یادگار و بازمانده عصری است که تولید (Manufacturing)، غالب بود. اما «GDP» در عصر اقتصاد دیجیتال، سنججه کمتر قابل اتکایی است؛ هم برای اندازه‌گیری ستانده اقتصاد و هم برای اندازه‌گیری بهره‌وری. اما چرا؟ به این دلیل که در عصر اقتصاد دیجیتال، خدمات (Service) نقش بسیار بزرگ‌تری در اقتصاد ایفا می‌کنند و از نظر ارزش و کیفیت در معرض تغییرات قابل توجه‌تری هستند.

برای مثال، چگونه می‌توان ارزش میزان در حال افزایش کالاهای رایگان قابل دسترس در اینترنت را محاسبه کرد؟ کالاهایی همچون مقالات و یکی پدیا، تعاملات اجتماعی از طریق شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها، نرم‌افزارهای منبع باز مانند لینوکس و اندروید، ویدئوهای یوتیوب، آپارات و ... از آنجا که همه این خدمات رایگان هستند، در اندازه‌گیری «GDP» لحاظ نمی‌شوند. به علاوه بسیاری از خدماتی که قبلاً برای آنها هزینه پرداخت می‌کردیم اکنون کاملاً یا تقریباً رایگان شده‌اند. خدماتی از قبیل تماس‌های تلفن راه دور، اخبار، نقشه‌ها، مسیریابی و موسیقی.

با این وجود، استدلال برخی اقتصاددانان این است که تکنولوژی‌های فعلی دیجیتال، آن گونه که شاید و باید تحول‌آفرین نیستند. یعنی میزان و درجه تحول‌آفرینی آنها، شبیه آنچه مثلاً بین سال‌های ۱۸۷۰ تا ۱۹۷۰ شاهد بودیم و رشد بهره‌وری بالایی را تجربه کردیم، نیستند. چهره شاخص این دسته از اقتصاددان‌ها، «رابرت گوردون» است که معتقد

است که شاید رشد بلندمدت اقتصاد اصولاً متوقف شده است و با این روند احتمالاً رشد اندکی در آینده خواهیم داشت، اما حتی افرادی مانند «گوردون» هم می‌پذیرند که همه‌گیری کووید-۱۹، به دلیل شتاب‌گیری دیجیتالی‌شدن کارها و سازماندهی مجدد کارها تأثیر مثبتی روی بهره‌وری داشته است. از طرفی، اگرچه تکنولوژی‌ها سریع‌تر رشد می‌کنند، اما انسان‌ها و نهادها خیلی کند تغییر می‌کنند. به عنوان مثال، می‌توان دو فاز سرمایه‌گذاری و برداشت حاصل از آن را در چرخه فناوری‌های تحول‌آفرین تاریخی ردگیری و برشمرد. از آنجا که این نوع تکنولوژی‌ها ماهیتاً عمومی یا همه‌منظوره‌اند، نیازمند سرمایه‌گذاری وسیع برای محقق شدن منافع کامل‌شان هستند. از جمله اینکه نیازمند محصولات و فرایندهای جدید، مدل‌های کسب‌وکار و مهارت‌های جدید در نیروی کار هستند. از این رو، هر چه فناوری مدنظر، تحول‌آفرین‌تر باشد، زمان بیشتر و طولانی‌تری برای رسیدن به فاز برگشت نتایج آن لازم است و تنها در آن هنگام، این فناوری به‌طور وسیع توسط شرکت‌ها و صنایع، مورد پذیرش و کاربرد قرار خواهد گرفت. به همین دلیل، تبدیل و ترجمه پیشرفت فناوری به بهره‌وری، مستلزم تحولات عمده در استراتژی، سازماندهی و فرهنگ نهادهاست و این اتفاق بعد از ظهور IT و کامپیوتر در دهه ۱۹۷۰ رخ داد و مشاهده شد که سال‌های بعد در دهه ۱۹۹۰ و اوایل ۲۰۰۰ نرخ بهره‌وری نیروی انسانی در آمریکا افزایش و به ۲/۵ درصد رسید.

به‌طور مشابه، رشد بهره‌وری حدود ۴۰ سال بعد از ورود برق و الکتریسیته، خود را نشان داد. بعد از آنکه شرکت‌ها نحوه ساختاردهی مجدد کارخانجات را برای بهره‌برداری از الکتریسیته به همراه نوآوری‌هایی در تولید مانند خط تولید محصولات مصرفی برقی جدید شروع کردند. حتی اثرات اختراع موتور بخار توسط «جیمز وات» که در دهه ۱۷۸۰ انقلاب صنعتی را راه انداخت، روی اقتصاد بریتانیا تا پنجاه سال بعد یعنی دهه ۱۸۳۰ قابل درک نبود. بنابراین تأثیرات و اندازه بهره‌وری ناشی از فناوری‌های نوظهور از قبیل پهن‌بند (Broadband)، هوش مصنوعی و پردازش ابری و غیره در کوتاه‌مدت شاید به چشم نیاید، اما در صورت تحقق شرایط مکمل، خود را نشان خواهد داد.

د

تبدیل و ترجمه
پیشرفت فناوری
به بهره‌وری
مستلزم تحولات
عمده در استراتژی
سازماندهی
و فرهنگ
نهادهاست

ضرورت حکمرانی اینترنت و نقش آن در ارتقای بهره‌وری

داوود ادیبی
رئیس کانون هم‌هاگی دانش، صنعت و بازار فناوری اطلاعات و ارتباطات (فارت)

برنامه‌های خود را بازبینی و اصلاح کنند. تجربیات جهانی مبین این موضوع است که امروزه کلان داده‌ها و حکمرانی داده، به مسأله‌ی نظیر اقتصاد دیجیتال، امنیت اجتماعی، بهداشت، اشتغال و کار آفرینی، محیط زیست و توسعه پایدار و حتی حوزه‌های نظامی پرداخته و در اقتدار کشورها نیز نقش بسزایی داشته است. از طرفی، امروز در عصر انقلاب صنعتی پنجم هستیم و تا چند سال آینده، نسل متاورسی‌ها به‌عنوان بخشی از فرزندان نسل Z و تحت عنوان شهروندان دیجیتال، نسل غالب در جهان خواهند بود؛ پسانوگرایی که از لحظه تولد با فناوری‌های پیشرفته روبه‌رو شده و زمان زیادی را در اینترنت و شبکه‌های مجازی خواهند گذراند. از این رو، ناگزیر این اتفاق در حال وقوع است و فاصله و شکافی که طی چند سال آینده بین نسل‌ها، ایجاد خواهد شد، حتی قوی‌ترین فرهنگ‌ها هم نمی‌توانند آن را پُر کنند. مدت

زمان زیادی طول نخواهد کشید که تعاملات فرد به فرد، تبدیل به پارادایم تعاملاتی ماشین به ماشین یا انسان به ماشین و برعکس خواهد شد و در این زمان نیازمند یک عقلانیت در حکمرانی شبکه‌های اینترنتی و داده هستیم که بتواند با یک رگولاتوری مناسب و هدفمند، بستر مناسبی برای فعالیت‌های شهروندان دیجیتالی فراهم کند.

جان کلام اینکه امروزه مفهوم بهره‌وری فراتر از یک معیار و شاخص اقتصادی و بدون وابستگی به مرزهای جغرافیایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. انسان‌ها وارد عصری شده‌اند که در آن فضا، واقعیت افزوده، واقعیت مجازی، شخصیت‌های هولوگرافی سه بعدی و پلتفرم‌های ارتباطی نوظهور حضور دارند. با گسترش اینترنت یک دنیای جایگزین فوق واقعی برای انسان‌ها به وجود آمده است که می‌توانند در آن با سایر مردم جهان هم‌زیستی کنند و با استفاده از مدل‌های جدید کسب و کار فعالیت‌های اقتصادی خود را با بهره‌وری بالا توسعه دهند.

شواهد نشان می‌دهد که فارغ از سن، جنسیت و نژاد، جمعیت زیادی از مردم، ساعات‌های طولانی از روز خود را در شبکه‌های اجتماعی با هدف توسعه کسب و کار می‌گذرانند.

آمارهای رسمی نشان می‌دهد که میزان استفاده از برنامه‌های کاربردی اینترنتی در کشورهای مختلف در مقایسه با دو دهه پیش، سرعتی شگفت‌انگیز یافته و می‌بینیم که الگوهای رفتاری چه در سمت مصرف‌کننده‌های محصولات و خدمات و چه در سمت عرضه‌کنندگان و همچنین در لایه تأثیرگذاران تغییرات اساسی یافته و مرزهای جدیدی در ادبیات بازاریابی، بازاریابی، بازاریابی و بازرگانی به‌وجود آمده و مدل‌های تعاملی به سمتی پیش رفته است که پیش از این در طول تاریخ، هرگز به این شکل، وجود نداشته است.

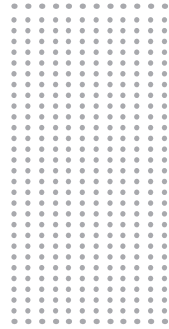
این یک واقعیت است که اینترنت و عناصر وابسته به آن با سرعت باور نکردنی بدون توقف در حال گسترش است و در چند سال آینده کشورهایی در عرصه رقابت‌های جهانی موفق خواهند شد که زیرساخت‌های لازم را برای استفاده بهینه و کارا از آن فراهم آورده و همچنین با پذیرش تکنولوژی‌های روز دنیا با حکمرانی مناسب اقتدار آفرینی کنند. امروزه عقلانیت حکم می‌کند که به استقبال تکنولوژی‌های روز دنیا رفت و حکمرانی مناسبی را بر اساس استراتژی برد - برد اتخاذ کرد.

بررسی تحولات اخیر در کشورهای توسعه یافته، نشانگر این موضوع است که این کشورها از اینترنت به‌ویژه اینترنت‌اشیاء به‌عنوان یکی از ابزارهای اصلی و مهم توسعه فناوری، شکل‌گیری اقتصاد دیجیتالی و ظهور شهرهای هوشمند استفاده کرده‌اند.

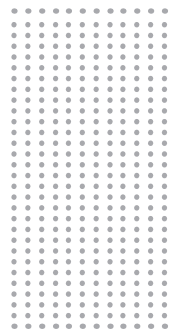
حصول چنین ظرفیتی در فناوری و تغییر در کاربرد اینترنت به‌منظور تعامل میان استفاده‌کنندگان نهایی و برقراری ارتباط میان اشیای فیزیکی، نیازمند یک حکمرانی جدید در حوزه اینترنت، نوآوری‌های در برخی از رویکردهای سنتی در بخش‌های مختلف اکوسیستم مرتبط، مدیریت شبکه، رایانش ابری و ارائه سرویس‌های جدید است که به نظر می‌رسد، در حال حاضر با تفکر غالب در اقتصاد و سیاست، در این زمینه فاصله قابل توجهی با کشورهای توسعه یافته و

حتی کشورهای در حال توسعه داشته و خواهیم داشت. این در حالی است که امروزه اینترنت و داده، ارتباط تنگاتنگی با هم پیدا کرده‌اند. به‌صراحت می‌توان گفت که داده‌ها بخش جدایی‌ناپذیر و حیاتی از زندگی انسان امروزی را تشکیل می‌دهند و به‌مثابه خون در داخل رگ در جریان‌های اقتصادی آنچنان اهمیت پیدا کرده‌اند که بدون آن، حیات اقتصادی با مخاطرات فراوانی روبه‌رو خواهد شد. آمار و شواهد نشان می‌دهد که داده‌های اینترنتی چنان رشدی کرده‌اند که بیش از پیش مورد توجه دولتمردان در کشورهای توسعه یافته قرار گرفته‌اند.

تحلیل کلان داده که بخشی از حکمرانی داده چه در شبکه‌های اینترنتی و چه در شبکه‌های اترنتی است، در سال‌های اخیر فرصت‌های فراوانی را برای ارائه بیزینس مدل‌های جدید در حوزه‌های مختلف فراهم کرده و منجر به کشف ارزش‌های جدید و ارائه مدل جهت ارتقای بهره‌وری بخش‌های خصوصی و دولتی شده است. این تغییر و به‌نوعی این انقلاب در ساختار تکنولوژیک و فناوری چه در ابزارها و چه در نحوه استفاده و کاربری، نیازمند یک حکمرانی نوین در حوزه اینترنت و داده است تا به دولتمردان کمک کند بدون تعصبات کلیشه‌ای، درک صحیحی از ارزش‌های پنهان داده‌ها به‌دست آورده و در راستای امنیت و رفاه عمومی،

داده‌ها بخش حیاتی از زندگی انسان امروزی را تشکیل می‌دهند و در جریان‌های اقتصادی آنچنان اهمیت پیدا کرده‌اند که بدون آن، حیات اقتصادی با مخاطرات فراوانی روبه‌رو خواهد شد

دبیر شورای اجرایی فناوری اطلاعات سازمان ارتباطات و فناوری اطلاعات در گفت‌وگو با «بهره‌وری ملی» عنوان کرد:

هوشمندسازی یکی از مؤثرترین راهکارهای بهبود بهره‌وری

جانشین رئیس کارگروه ویژه اقتصاد دیجیتال خبر از کسب جایزه اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU)، می‌دهد و می‌گوید: یکی از مؤثرترین راهکارهای بهبود بهره‌وری در بهبود اداره کشور و اثربخش کردن سیاستگذاری‌ها و حتی حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی، هوشمندسازی است. رضا باقری اصل با بیان اینکه در قانون بودجه امسال «هوشمندسازی ۲۰ درصد از خدمات» در مجلس تصویب شده است، عنوان می‌کند: اداره سنتی کشور و تعارض منافع از اصلی‌ترین چالش‌ها در کشور در زمینه توسعه دولت هوشمند هستند.

یک پنجره واحد در دولت هوشمند، این فرایند در چند دقیقه انجام می‌شود. این کاهش زمان و هزینه اجرایی نشان‌دهنده این است که هوشمندسازی چه اثری در ارتقای بهره‌وری و رضایت مردم داشته است.

در حال حاضر کشور مادر حوزه هوشمندسازی در مقایسه با کشورهای همتراز خود در چه جایگاهی قرار دارد؟

طی چند سال اخیر در شاخص جهانی «دولت هوشمند» با کسب رتبه ۹۱، جزو کشورهای رده بالا هستیم، این در حالی است که قبل از آن، در این شاخص متوسط بودیم. البته برای پاسخ به این سؤال، باید سایر شاخص‌های جهانی نظیر آسانی انجام کسب‌وکار (doing business) که به نوعی با بحث بهره‌وری، کارایی و کارآمدی مرتبط هستند نیز مورد سنجش قرار گیرند. در حال حاضر شاخص دولت الکترونیک از شاخص «آسانی انجام کسب‌وکار» یا شاخص ادراک فساد وضعیت بهتری دارد. با این وجود،

در نتیجه فرایندهای سنتی و کاغذی و مبتنی بر فعالیت‌ها و عامل انسانی، با فرایندهای مبتنی بر داده و هوشمندسازی جایگزین می‌شود. برای نمونه، سال گذشته، طبق قانون جدید فرزندآوری، قرار شد به والدینی که در سال ۱۴۰۱ صاحب فرزند می‌شوند، خدمتی ارائه شود و سهمی از صندوق‌های سرمایه به این موضوع اختصاص یابد. فرض کنید، این فرایند به صورت فیزیکی اجرا می‌شد؛ حدود ۹۸۰ هزار نفر که صاحب فرزند شدند باید چندین مرحله احراز هویت می‌شدند، مرحله بعد انتخاب کارگزار و بانک بود. همین مثال ساده، نشان می‌دهد، برای اجرای این قانون، چه عملیات انسانی زیادی باید انجام شود که شاید هم دچار خطا و دوباره کاری می‌شد، در حالی که با ایجاد

گروه‌های ذی‌نفع و تعارض منافع در گروه‌های ذی‌نفع مهم‌ترین مانع تحقق دولت هوشمند در کشور است

هوشمندسازی دولت به چه میزان می‌تواند در ارتقای بهره‌وری کشور نقش آفرینی کند؟

به عقیده من، برای بهبود حکمرانی، تمام ارکان قانونگذاری، سیاستگذاری و اجرایی کشور نیازمند ارتقای بهره‌وری هستند، کما اینکه در قوانین برنامه توسعه نیز سهم عمده‌ای از رشد و توسعه اقتصادی بر دوش اصلاح فرایندها و بهبود بهره‌وری گذاشته شده است، از این رو، یکی از مؤثرترین راهکارهای ارتقای بهره‌وری در بهبود اداره کشور و اثربخش کردن سیاستگذاری‌ها و حتی حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی هوشمندسازی است، چراکه هوشمندسازی در ذات خود یک فرایند الکترونیکی کردن دارد و فرمول مرسوم بهره‌وری که کاهش زمان و هزینه‌ها و به تبع آن، افزایش ارزش افزوده است، یک مسیر را ترسیم می‌کند. برای اینکه یک سرویس مرسوم تبدیل به یک سرویس الکترونیک شود، ناگزیر باید از داده‌ها استفاده

اقتصاد کشور کنیم. از زمان پیروزی انقلاب اسلامی تا به امروز، تنها حوزه‌ای که سالانه رشد دو رقمی داشته، حوزه ICT با رقم ۱۹/۲ درصد بوده است. در مقایسه با سایر بخش‌ها این حوزه از رشد مناسبی برخوردار بوده است. با این وجود، انتظار این است که سهم اقتصاد دیجیتال در GDP به متوسط جهانی (بیش از ۱۵ درصد) برسد. در حال حاضر این سهم در کشور بین ۷ تا ۸ درصد است. نکته بعدی که باید به آن توجه کرد؛ نظام ملی مهارت است.

در واقع، ضروری است، سواد دیجیتالی بین همه ذی‌نفعان این حوزه ارتقاء یابد. برای دستیابی به دگر دینی در حوزه خدمات، نیازمند حداقل ۵۰۰ هزار فعال در حوزه‌های برنامه‌نویسی و علوم داده هستیم. رکن سوم هم سرمایه‌گذاری و تسهیل سرمایه‌گذاری در این عرصه است.

نحوه مدیریت حوزه ICT به واسطه کوتاهی طول عمر فناوری‌ها ریسک بالایی دارد. بنابراین برای مدیریت ریسک باید نهادسازی شود و سازوکارهای تأمین مالی ارتقاء یابد. از طرفی، سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی که بازده و ارزش افزوده بیشتری در این حوزه دارند، افزایش پیدا کند. طبیعتاً به واسطه تورم موجود، برخی از نهادهای سرمایه‌گذاری گرایش به خرید ملک، طلا، دلار و... دارند، در حالی که در یک اقتصاد سالم انتظار این است که این سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری صورت گیرد.

طبیعتاً سرمایه‌گذاری در این حوزه مانند خرید ملک و طلا زودبازده نیست و پریسک است، از این رو، مدل سرمایه‌گذاری آن نیازمند نهادسازی و کمک دولت در این عرصه است. معتقدم برای مدیریت و توسعه اقتصاد دیجیتال و همین‌طور هوشمندسازی باید یک نظام مدیریت رگولاتوری وجود داشته باشد تا تعارض بین رگولاتورها مانع جدیدی برای توسعه اقتصاد دیجیتالی نباشد.

به واسطه اینکه طول عمر فناوری بسیار کوتاه است، نباید جلو فعالان اقتصادی گرفته شود. شاید عمر یک فناوری ۶ ماه باشد و اگر یک فعال اقتصادی دو سال معطل گرفتن مجوز و غیره شود آن فناوری دیگر از حیزانفع خارج شده و دیگر کارآمد نیست. از این رو، به نظر می‌رسد، باید سازوکارهای یکپارچه و هم‌نواگردن رگولاتوری‌ها و حمایت‌های قانونی از کار گروه اقتصادی دیجیتال برای مدیریت واحد توسعه اقتصاد دیجیتال کشور، صورت گیرد. در این صورت، می‌توان حوزه ICT را پیشران توسعه اقتصاد کشور و ارتقای بهره‌وری در کشور دانست.

به نظر می‌رسد، این شاخص می‌تواند تا حدود ۳۰ درصد هم بهبود داشته باشد و در بین کشورهای هم‌تراز خود در جایگاه بالاتری قرار گیریم. خوشبختانه در دولت سیزدهم در این زمینه برنامه‌ریزی‌های مؤثری صورت گرفته است. به طوری که اواخر سال گذشته برای اولین بار در گاه دولت هوشمند (my.gov.ir)، به دلیل نوآورانه بودن، جایزه اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) را به دست آورد. از طرفی، در قانون بودجه امسال «هوشمندسازی ۲۰ درصد از خدمات» در مجلس تصویب شده است. بر این اساس، همه خدمات بدون هیچ مراجعه‌ای انجام و عامل انسانی به حداقل خواهد رسید. داده‌ها هم کاملاً الکترونیک و آنی و برخط در اختیار آن خدمت قرار خواهد گرفت. در واقع، مردم در کمتر از چند دقیقه از خدمت برخوردار می‌شوند.

د

در شاخص جهانی «دولت هوشمند» با کسب رتبه ۹۱ جزو کشورهای رده بالا هستیم، این در حالی است که قبل از این، در این شاخص متوسط بودیم

به نظر جناب عالی بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین چالش در کشور در زمینه توسعه دولت هوشمند چیست؟

اداره سنتی کشور و تعارض منافع به نظر از اصلی‌ترین عوامل به‌شمار می‌آیند. در حقیقت، گروه‌های ذی‌نفع و تعارض منافع در گروه‌های ذی‌نفع مهم‌ترین مانع تحقق دولت هوشمند در کشور است. برای نمونه، وقتی حمل‌ونقل کشور هوشمند شد و تاکسی‌های اینترنتی در کشور شروع به کار کردند، نظام سنتی حمل‌کالا و مسافر مقاومتی زیادی در برابر آن داشتند و مانع جایگزین شدن خدمت هوشمند می‌شدند. این موضوع در دولت هم صدق می‌کند، زیرا هم تعارض منافع وجود دارد و هم نظام سنتی پر قدرتی داریم که خود را در قوانین و مقررات پنهان کرده‌اند که این مسئله فرایندهای دولت را طولانی‌تر می‌کند. مثلاً طبق فرموده مقام معظم رهبری گاهی برای گرفتن یک مجوز

هفت‌خوان نه، بلکه هفتاد‌خوان را باید گذشت تا یک مجوز به یک شخص داده شود. در حالی که در هوشمندسازی همه این‌ها با یک استعلام و تبادل داده و تطبیق با یک پایگاه داده قابل انجام است. گاهی اوقات نیز تعارض منافع قانونی است. یعنی برای انجام یک پروژه یا اقدامی دو نهاد مسئول شده‌اند و خود این دو نهاد قانونی موجب کندی ارائه خدمت شده و دو‌خوان جدید هم به‌خون‌های گذشته اضافه می‌کنند.

به نظر شما حوزه ICT چگونه می‌تواند به عنوان پیشران بهره‌وری در کشور منجر به توسعه پایدار کشور شود؟

قبل از پاسخ به این سؤال باید اشاره‌ای به سابقه توسعه و رشد ICT و سهم آن در

افزایش بهره‌وری کسب و کارها با رویکرد داده‌محور

امیررضا رضایی
رئیس‌وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
دستیاررئیس‌معاون برنامه‌ریزی و نظارت

فارغ از اینکه شما یک کارآفرین، بنگاه خلاق، استارت‌آپ نوپا، شرکت بالغ یا دستگاه دولتی باشید، بر کسی پوشیده نیست که استفاده صحیح از داده‌ها می‌تواند بهره‌وری سازمان شما را افزایش دهد، اما چگونه؟ در این گفتار، چپستی، چرایی و چگونگی رویکرد داده‌محور برای افزایش بهره‌وری با این پرسش اساسی که «تصمیم‌گیری داده‌محور چیست؟» تشریح شده است.

۱ تصمیم‌گیری بر اساس داده

تصمیم‌گیری داده‌محور به ایده اتکالی محض بر داده‌ها در مقابل استفاده از احساسات یا شهود در اتخاذ تصمیمات مربوط به کسب و کار اشاره دارد و اساساً فرایند جمع‌آوری داده‌های ارزشمند، تجزیه و تحلیل و استفاده از آنها برای ترسیم خط‌مشی است؛ یعنی با تلفیق اطلاعات تاریخی، الگوها کشف و بر اساس اقدامات خوب گذشته، تصمیمات آینده گرفته می‌شود. البته میزان موفقیت رویکرد داده‌محور به کیفیت داده‌های جمع‌آوری‌شده و اثربخشی تحلیل و تفسیر آنها بستگی دارد، اما با استقرار یک فرهنگ داده‌محور مناسب در سازمان، مطمئناً این فرایند تکرارپذیر، بهره‌وری کل و نتیجه‌نهایی را بهبود می‌بخشد.

۲ اهمیت داده در بهره‌وری

در صورت داده‌محور بودن تمام تصمیمات مربوط به کسب و کار اعم از مالی، بازاریابی، جذب مشتری، استخدام یا امور مشتری‌ن، باید از جنبه عملیاتی بهره‌وری کسب و کار آگاه بود. در تحقیقی که در سال ۲۰۱۱ توسط کالج مدیریت «Sloan» دانشگاه «MIT» صورت گرفت، افزایش شش درصدی بهره‌وری و خروجی در کسب و کارهای با تصمیم‌گیری داده‌محور مشاهده شد. اگر چه این تحقیق بیش از یک دهه قدمت دارد، اما گواهی قابل اعتمادی بر قدرت داده‌محور بودن است. در چشم‌انداز فوق‌رقابتی امروز، این موضوع بیش از همیشه صادق است. در بیشتر صنایع حتی افزایش پنج درصدی بهره‌وری کسب و کار می‌تواند برای کسب مزیت رقابتی و اول شدن کافی باشد. از آنجا که فرایندهای جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌ها دائماً در حال پیشرفت هستند، هم کسب و کارهای کوچک با کمتر از پنج کارمند و هم غول‌های تثبیت‌شده در تمام صنایع می‌توانند از مزایای تصمیم‌گیری داده‌محور بهره‌مند شوند. کسب و کارهایی که با جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها از منابع متعدد، تصمیم‌گیری می‌کنند، نه تنها شاهد افزایش بهره‌وری و کارایی عملیاتی هستند، بلکه خدمات، تجربه، وفاداری و تبلیغات توصیه‌ای مشتریان خود را نیز بهبود می‌بخشند.

با این حال، ایجاد تغییر در سطح سازمان و همراهی همه مدیران با رویکرد تصمیم‌گیری داده‌محور اغلب دشوار است. ۵۸ درصد پاسخ‌دهندگان به یک نظرسنجی هوش تجاری (BI) ابراز داشتند که شرکت آنها حداقل نیمی از تصمیمات تجاری معمول خود را به‌جای استفاده از داده‌ها و اطلاعات بر اساس احساس یا تجربه می‌گیرند. این نظرسنجی نشان داد که شرکت‌های «درجه یک» ۶۰ درصد تصمیمات خود را بر اساس داده‌ها می‌گیرند. در مقابل، شرکت‌های ناموفق حدود ۷۰ درصد از تصمیم‌گیری‌های خود را غریزی انجام می‌دهند که نشان‌دهنده ارتباط واضحی بین تصمیم‌گیری داده‌محور و برتری نسبت به رقیب است.

در اینجا این سؤال مطرح است «چرا کمتر از ۵۰ درصد از شرکت‌ها موافق بسیار ارزشمند بودن داده‌ها برای تصمیم‌گیری هستند؟» داده‌محور بودن برای تازه‌کارها مستلزم سرمایه‌گذاری و پول بیشتر است تا تصمیم‌گیری بر اساس عقل یا تجربه. به‌علاوه، افراد شاید تجربیات ناخوشایندی از تجزیه و تحلیل ضعیف داده‌ها داشته باشند که منجر به تصمیمات نادرستی شده در حالی که انتظار می‌رفته با نتیجه‌بهتری روبه‌رو شوند. با نبود اعتماد کافی به داده‌ها به دلیل تجربه کیفیت پایین داده‌ها و احتیاط در مقابل خطرات داده‌های بی‌کیفیت، می‌تواند دلیل این شیوه تصمیم‌گیری باشد. بنابراین استفاده از رویکرد داده‌محور، به توان مدیران میانی در متقاعدسازی مدیران ارشد و رهبری سازمان بستگی دارد. این کار را می‌توان با معرفی داده‌ها به‌عنوان یک ابزار قدرتمند، نمایش نمونه‌های قبلی پروژه‌های موفق و آموزش قدرت تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام داد. تجزیه و تحلیل داده‌ها باید با بینش عملی تلفیق شود که می‌تواند چالش برانگیز باشد. همچنین ممکن است داده‌ها به‌درستی و در قالب صحیح سازماندهی یا متمرکز نشده

باشند. از طرفی، دغدغه‌های امنیتی و انطباقی نیز درباره جمع‌آوری و حفاظت از داده‌ها مطرح است. با این حال، حتی با وجود همه این چالش‌ها، ایجاد یک فرهنگ داده‌محور باید در اولویت قرار گیرد؛ فرهنگی که در آن، همه اعضای تیم به اهمیت جایگزینی شهود با داده‌ها، حذف سوگیری‌ها، کشف الگوها و تجربه‌آموزی - در هر کاری که انجام می‌دهند - آگاه هستند. فرهنگ داده‌محور، حداقلی شدن انبارهای داده، دسترسی دموکراتیک به داده‌ها و یکپارچگی آنها را در یک پایگاه داده برای استفاده همگان به‌منظور افزایش بهره‌وری و خروجی بهتر میسر می‌سازد. ایجاد چنین فرهنگ متقاعدکننده‌ای به چیزی بیش از نصب و استفاده از ابزارهای مناسب نیاز دارد. برای ایجاد فرهنگ داده‌محور باید فرایند چهار مرحله‌ای طی شود.

۱ شناسایی منابع داده

هیچ کمبودی در انواع داده‌ها با قابلیت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل وجود ندارد. می‌توان با داده‌های ساده منابع داخلی، مانند موجودی، ترافیک تارنما، سوابق فروش، سفارشات پردازش‌شده، امتیازات رضایت مشتری و غیره شروع کرد. شناسایی منابع داده مناسب، به اهداف کسب و کار بستگی دارد. در نظر گرفتن هدف خاص و قابل‌اندازه‌گیری (کاهش هزینه‌های عملیاتی، مدیریت بهتر موجودی‌ها، افزایش درآمد ماهیانه) و با داشتن تصویری واضح از مشکلی که قرار است با استفاده از داده‌ها حل شود، می‌توان منابع داده مربوطه را تعیین و هم‌راستا کرد.

بسته به اهداف و نتایج کلیدی - در ارتباط با حضور قوی‌تر برند در فضای مجازی - منابع داده می‌تواند از تحلیل‌های گوگل و ابزارهای نظارت بر رسانه‌های اجتماعی تا پایگاه داده دقیق بخش مدیریت ارتباط با مشتریان خود کسب و کار متغیر باشد.

۲ سازماندهی داده‌ها

سازماندهی داده‌ها اساساً فرایند حذف داده‌های نادرست یا بی‌فایده از داده‌های خام است که منجر به تجزیه و تحلیل و تصمیم‌گیری ساده می‌شود. این فرایند، متضمن بر خورداری داده‌ها از کیفیت بالا و ساختار مناسب است و احتمال تصمیم‌گیری ضعیف به‌دلیل داده‌های معیوب را کاهش می‌دهد. همچنین استفاده از اطلاع‌نگارها (اینفوگرافی)، ایده‌های برای بصری‌سازی داده‌هاست. این مرحله در صدد دموکراتیک کردن داده‌هاست تا کارمندان در سراسر بخش‌ها به‌راحتی به داده‌های موردنیاز خود دسترسی داشته باشند و منتظر متخصصان داده برای تولید گزارش نباشند.

۳ شناسایی رویکرد بهینه پردازش

با وجود داده‌های زیادی که از منابع متعدد تولید می‌شوند، امکان گنج‌شدن هنگام پردازش تمام داده‌های موجود وجود دارد. اینجاست که داشبوردهای پلاد رنگ و ابزارهای BI مانند «ClicData» می‌توانند کمک کنند. با استفاده از این ابزار می‌توان داده‌های بیش از ۲۵۰ منبع را به یک انبار داده متصل کرد و داشبوردهای سفارشی، زیبا و تعاملی را برای تجسم هوشمندانه‌تر و سریع‌تر، با حفظ تنها منبع حقیقت، ایجاد کرد. به‌علاوه، پلتفرم BI، فیلتر کردن داده‌ها با معیارهای کلیدی و وجود یک داشبورد آسان خوانا، پردازش را ساده می‌کند. داشبوردهای تعاملی دید جامعی از کسب و کار ارائه می‌دهند و با تجسم بهتر داده‌ها، فرایند تصمیم‌گیری فوق‌العاده روان می‌شود.

۴ یکپارچه‌سازی فرهنگ داده

برای اینکه کسب و کار بیشترین بهره را از داده‌ها ببرد، باید روی پرورش فرهنگ تجربه‌آموزی تمرکز شود. فقط ارائه ابزارهای BI به کارکنان کافی نیست، بلکه آموزش نحوه استفاده از این ابزارها و کسب تجربه الزامی است. این یک سرمایه‌گذاری زمانی است که موجب توانمندی کارمندان در اطلاعات‌محور تر شدن خواهد شد. کارمندان باید با ابزارهای کار و از داده‌ها برای دستیابی به راه‌حل‌های هوشمندانه‌تر استفاده کنند. تیم می‌تواند از ابزارهای کشف محتوا به‌منظور مدیریت ایده‌های پرطرفدار برای محتوای جذاب استفاده کند.

با این تفاسیر، شرکت‌هایی که برای تصمیم‌گیری‌های خود به‌جای شهود، کاملاً به داده‌ها و حقایق متکی هستند، به سطوح بالاتری از بهره‌وری دست می‌یابند و از هم‌تایان خود بهتر عمل می‌کنند. بنابراین برای کسب و کارها ضروری است که پایه و اساس رویکرد داده‌محور را بنا نهاده و در عین حال فرهنگی را در سازمان خود مستقر کنند که به «اطلاعات» به‌عنوان «دارایی» ارزش دهد.

جهش بهره‌وری کل عوامل تولید با توسعه فناوری‌ها

سید مهدی حاتمیان
رئیس‌فراخوان

در عصری قرار داریم که شاهد همگرایی توأم با نوآوری در فناوری‌ها، کسب‌وکارهای دیجیتالی و بازارها هستیم. از طرفی، اقتصاد دیجیتال در سطوح بین‌المللی و دیپلماسی با توجه به بروز فناوری‌های نو ظهور خصوصاً هوش مصنوعی و جریان‌های عظیم داده‌ها، تقابل با مسائلی نظیر جریان آزاد اطلاعات، حریم خصوصی و امنیت سایبری، حق مالکیت فکری و چگونگی همگرایی‌ها در زنجیره ارزش اینترنت و توسعه زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال بیش از پیش به چشم می‌خورد.

همان‌طور که می‌دانید در شرایط اخیر اقتصادی کشورمان، دیجیتال‌سازی می‌تواند موتور جدید رشد اقتصادی به حساب آید. از طرفی، هدف کلی و اولویت اصلی برنامه هفتم توسعه کشور با رعایت سیاست‌های کلی مصوب، «پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت، بانرخ‌رشد اقتصادی متوسط هشت درصد، در طول سال‌های این برنامه با تأکید بر افزایش بهره‌وری کل عوامل تولید (منابع انسانی، سرمایه، مدیریت و فناوری)» تعیین شده است. به همین منظور رشد فراگیر و توسعه زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال در تمام فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی به‌ویژه در بخش تولید و زنجیره ارزش صنایع با اولویت می‌تواند به‌عنوان یک موضوع کلیدی در این رشد پایدار اقتصادی نقش مؤثر ایفا کند. اقتصاد دیجیتال با بهره‌گیری از فناوری‌ها به‌ویژه فناوری‌های نو ظهور از طریق ارتقای بهره‌وری و خلق ارزش اقتصادی و ایجاد اعتماد، به افزایش استانداردهای زندگی و بهبود کیفیت زندگی و توسعه کسب‌وکارها و اداره بهتر جامعه و در نهایت به افزایش تاب‌آوری اقتصاد کمک می‌کند. بدین ترتیب، اقتصاد دیجیتال علاوه بر خلق ارزش افزوده بیشتر در بخش دیجیتالی، به صورت غیرمستقیم از مسیر بهره‌وری و نوآوری، رشد اقتصاد ملی را تشدید خواهد کرد و افزایش اندازه اقتصاد کلان (تولید ناخالص داخلی) را به‌همراه خواهد داشت. پیش‌بینی می‌شود که در این کیک بزرگ شده اقتصاد، سهم ارزش افزوده اقتصاد دیجیتال به حداقل ۱۵ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور در پایان برنامه هفتم توسعه برسد.

در راستای جهش اقتصادی پایدار در زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال، وظایف دولت در پنج حوزه (رکن) کلی «تنظیم‌گری و خط‌مشی»، «ارتقای زیرساخت‌های دیجیتال/پهن‌بند (شبکه‌های ملی اطلاعات)»، «مهارت و سواد نیروی انسانی»، «حکمرانی داده» و «تأمین مالی و سرمایه» در کنار مشارکت فعالانه بخش خصوصی، ذیل مدل توسعه زیست‌بومی و بخشی اقتصاد دیجیتال قابل برنامه‌ریزی و اقدام است. بنابراین ضرورت تدوین برنامه جامع و نقشه راه تحقق فناوری‌های نو ظهور به‌عنوان عامل نوآوری در زیست‌بوم دیجیتال و تسهیلگر اقتصاد دیجیتال و توانمندسازی برای ایجاد کسب‌وکارهای دیجیتالی در بخش‌های مختلف اقتصادی، صنعتی، خدماتی و کشاورزی، در جهت تحقق انقلاب صنعتی چهارم،

۳۰٪ افزایش ایمنی صنایع و خصوصاً رشد پایدار تولید ملی کشور به‌صورت یکپارچه احساس می‌شود. به این منظور، رصد، پژوهش و توسعه فناوری‌های نو ظهور هوش مصنوعی، زنجیره بلوکی، اینترنت‌اشیا، کلان داده و کوانتوم در صنایع و بخش‌های مرتبط با هدف دستیابی جمهوری اسلامی ایران به کسب جایگاه یکی از کشورهای برتر جهان و منطقه در این قبیل فناوری‌ها در برنامه هفتم توسعه مورد توجه ویژه قرار گرفته است. اما به نظر می‌رسد، در مورد ضرورت ادغام بهتر و بیشتر اولویت‌های زیست‌محیطی و اجتماعی کشور با نوآوری‌های فناورانه و تأکید بر رویکردی نظام‌مند به‌جای تأکید بر فناوری‌های نو ظهور نیز باید طرحی تحولی داشت. به‌طور کلی، هفت گروه پیشنهادی زیر پتانسیل مناسبی در ترکیب با سایر گروه‌ها به‌عنوان بخشی از چارچوب‌های فناورانه دارند که عبارت‌اند از:

- ۱- تعامل اختصاصی انسان و ماشین
 - ۲- فناوری‌های الهام‌گرفته از طبیعت و مواد هوشمند
 - ۳- دولوی دیجیتال و شبیه‌سازی
 - ۴- فناوری‌های انتقال، ذخیره و تجزیه و تحلیل داده‌ها و هوش مصنوعی
 - ۵- نسل‌های پنجم و ششم ارتباطی
 - ۶- فناوری‌های مربوط به کارآیی انرژی، انرژی‌های تجدیدپذیر
 - ۷- حریم خصوصی، ایمنی و امنیت سایبری
- توجه ویژه این مدل روی کاربر نهایی (شهروند دیجیتالی) است. یعنی مدل‌های توسعه زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال و تحول دیجیتالی پویای (تحول هوشمند) آینده، شهروندمحور است. فناوری‌های دیجیتالی از جمله فناوری‌های نو ظهور، باعث افزایش کیفیت زندگی شهروندان و جامعه مدنی و از جمله گروه‌های کم‌توان و آسیب‌پذیر می‌شود. شهروندان با کسب مهارت‌های پایه دیجیتالی می‌توانند از فرصت‌های فناوری و دیجیتالی‌سازی استفاده کنند.

فراهم‌سازی سروس‌های نوین دیجیتالی فراگیر، در دسترس، مقرون‌به‌صرفه و سازگار با تحول دیجیتال برای تمام اقشار با هر قابلیت مالی و مهارتی و سواد دیجیتال که داشته باشند امکان مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی را افزایش می‌دهد و به توسعه اقتصادی و اجتماعی کمک می‌کند. در پایان باید تأکید کرد که با توسعه یکپارچه دولت هوشمند با هدف ارتقای بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و افزایش رضایتمندی مردم و همچنین پیاده‌سازی دولت دیجیتالی از طریق فراهم‌سازی خدمات متنوع برای رفع نیازهای مردم و شهروندان و بازکردن جریان داده‌ها (داده‌های دولتی باز)، حل مسائل و چالش‌های گوناگون کشور و افزایش کارایی و شفافیت بخش دولتی را در پی خواهد داشت و در این بین، از دیوان‌سالاری موجود نیز به‌طرز چشمگیری کاسته خواهد شد و کارآمدی عملکرد حاکمیت به‌نحو مطلوبی افزایش خواهد یافت. در این مسیر به‌کارگیری اثربخش فناوری‌های نو ظهور از طریق افزایش اقبال به استفاده از خدمات دولت دیجیتالی و هوشمند، نقشی اساسی در تحقق این امر ایفا می‌کند که پیامدهای مختلف اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی، جغرافیایی و سیاسی (افزایش صادرات و کاهش ارزبری به‌عنوان بخشی از دیپلماسی اقتصاد دیجیتال) آن از طریق رشد فراگیر و توسعه زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال قابل اعتنا خواهد بود. در این صورت می‌توان شاهد تحقق شعار سال (مهارت‌ورم و رشد تولید) و رقم خوردن جهش بهره‌وری کل عوامل تولید بود.

- ۱- دبیر کارگروه بهره‌وری ستاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
- ۲- دبیر کمیته بهره‌وری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

د
اقتصاد دیجیتال
علاوه بر خلق
ارزش افزوده در
بخش دیجیتالی،
به صورت
غیرمستقیم از
مسیر بهره‌وری
و نوآوری، رشد
اقتصاد ملی را
تشدید
خواهد کرد

و این موضوع باید با آغاز برنامه هفتم کشور مدنظر قرار گیرد. به همین منظور، از جمله برنامه‌های مهمی که وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری سازمان ملی بهره‌وری ایران در سال جاری انجام خواهد داد؛ بازنگری در سند ارتقای بهره‌وری بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و حوزه اقتصاد دیجیتال و همچنین احصای شاخص‌های اختصاصی بهره‌وری بخش ارتباطات جهت ارتقای بهره‌وری از مسیر به‌کارگیری فناوری‌های حوزه فناوری اطلاعات و حوزه اقتصاد دیجیتال و همچنین اولویت‌ها و اسناد اصلی می‌توان به برنامه‌ها و رهنمودهای وزیر در سال ۱۴۰۲ و جمع‌بندی برنامه ششم، پیش‌نویس احکام برنامه هفتم توسعه، سند راهبردی جمهوری اسلامی در فضای مجازی، سند طرح کلان و شبکه ملی اطلاعات، سند تحول دولت مردمی و مدنظر قرار دادن شعار سال «مهار تورم، رشد تولید» و همچنین قانون بودجه ۱۴۰۲ کشور اشاره کرد. همچنین در تلاش هستیم در برنامه هفتم توسعه کشور در محورهای شبکه ملی اطلاعات، فضا، پست و توسعه زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال احکامی را برای این بخش تدوین و مصوب کنیم. در کل باید بگوییم ارتقای بهره‌وری در این بخش می‌تواند موجب ارتقای بهره‌وری سایر بخش‌ها شود. ماهیت این بخش پیش‌رونده و بهره‌ور محور است. وقتی در تعریف و تدوین برنامه‌های ارتقای بهره‌وری رویکرد مسئله‌محور حاکم باشد پیامدها هم قابل‌رديابی و ردگیری خواهند بود. با بهبود زیرساخت دیجیتالی کشور بخش‌های اقتصادی دیگر از جمله پولی-بانکی، کشاورزی، صنعت، انرژی، خدمات و حمل‌ونقل نیز منتفع خواهند شد و با استفاده از فناوری‌های نوظهور در صنعت ارتباطات و فناوری اطلاعات رشد بهره‌ور محور و نوآوری بهره‌ور را راحت‌تر تجربه خواهند کرد.

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به‌عنوان یک دستگاه عمومی چه اقداماتی را برای ارتقای بهره‌وری در دستور کار دارد؟

در خصوص ارتقای بهره‌وری باید گفت که این مقوله در دستگاه‌های دولتی و بخش عمومی باید از دو منظر مورد بررسی و مذاقه قرار گیرد. همان‌طور که پیش از این گفته شد باید برای آن برنامه‌ریزی سریع (چابک) انجام شود. بهره‌وری در درون دستگاه همان بهره‌وری عمومی است و از آنجایی که بهبود نیروی انسانی در شاخص‌های عمومی بهره‌وری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است در این راستا، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، معاونت توسعه سرمایه انسانی و مدیریت منابع و معاونت فناوری و نوآوری باید زمینه جذب نیروهای متخصص و مشارکت حداکثری نخبگان را در حوزه‌های بهره‌وری، فنی، کسب‌وکار و فناوری اطلاعات فراهم آورند و با کمک فرایندها و ابزارهای هوشمند شرایط ارتقای بهره‌وری را مهیا کنند و با طراحی مناسب زمینه یکپارچه‌سازی سامانه‌های کاربردی حوزه فاوا و اقتصاد دیجیتال کشور را مطابق ماده ۲۸ آیین‌نامه حمایت از تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین در حوزه‌های بهره‌وری، آمار و اطلاعات مهیا کنند. برای این کار مقدماتی فراهم شده است، ولی به‌طور قطع همکاری و همیاری سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان ملی بهره‌وری ایران را هم باید داشته باشیم.

منظور دوم، بهره‌وری بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات است که شاخص‌های اختصاصی با توجه به اسناد بالادستی و همچنین آیین‌نامه حمایت از تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات و اقتصاد رقومی (دیجیتال) کشور و با نگاهی به پیش‌نویس احکام برنامه توسعه پنج‌ساله هفتم در حال احصاست و با تلاش جمعی باید به‌گونه‌ای تدوین شود که شکاف دیجیتالی موجود در سطوح مختلف کاربران، کسب‌وکارها و دولت و همچنین شکاف دیجیتالی موجود کشور با جامعه جهانی را از طریق تحول دیجیتال کاهش دهد. در همین راستا، از ابزارهایی که در سال ۱۴۰۱ برای بهبود و ارتقای بهره‌وری در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات در وزارت متبوع شکل گرفته است، اندیشکده‌ای با ساختار مجازی به‌منظور شناسایی خط‌مشی مناسب اقتصاد دیجیتال، شبکه ملی اطلاعات و فضا بود که توانست نمایندگانی را از بخش دولتی و خصوصی گردهم آورد. هدف از راه‌اندازی این اندیشکده حل مسائل اصلی حوزه فاوا، اقتصاد دیجیتال، پست و فضا و بررسی پروژه‌های منتخب در این حوزه‌ها با رویکرد ارتقای بهره‌وری است. از نمایندگان سایر بخش‌ها هم در این اندیشکده استقبال خواهیم کرد تا بتوانیم در آینده به حل مسائل فراهی نیز بپردازیم. باید از ظرفیت این اندیشکده برای شتابدهی جهش اقتصادی کشور به‌نحو مطلوبی بهره‌برد و ان‌شاءالله با کمک این متخصصان و ظرفیت کمیته بهره‌وری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های تابعه و تقویت دانش‌ساز، به‌صورت

دستگاهی، بخشی و فراهی مسائل و چالش‌های مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات را مرتفع کرده و به امید خدا طعم شیرین فناوری اطلاعات را در کشور جاری خواهیم کرد.

وقتی در تعریف و تدوین برنامه‌های ارتقای بهره‌وری رویکرد مسئله‌محور حاکم باشد پیامدها هم قابل‌رديابی و ردگیری خواهند بود

رئیس کمیته بهره‌وری

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مطرح کرد:

فناوری‌های نوظهور از ارکان کلیدی نوآوری بهره‌ور

رئیس کمیته بهره‌وری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در گفت‌وگو با «بهره‌وری ملی» می‌گوید: با توجه به چشم‌انداز ۲۰۲۵ سازمان بهره‌وری آسیایی، به دنبال حرکت به سمت نسل ششم یعنی نوآوری هستیم. علی‌انصاری بیان می‌کند: برنامه بهره‌وری کنونی این وزارتخانه در گذر از بهره‌وری نسل ۴ به ۵ است؛ یعنی از دانش به فناوری اطلاعات. به اعتقاد وی، ماهیت این بخش پیش‌رونده و بهره‌ور محور است، بنابراین ارتقای بهره‌وری در این بخش می‌تواند موجب ارتقای بهره‌وری سایر بخش‌ها شود.

چشم‌انداز برنامه‌های ارتقای بهره‌وری در سال ۱۴۰۲ در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

با عنایت به شعار سال ۱۴۰۲ یعنی «مهار تورم، رشد تولید» سعی داریم با تعیین راهبردی و برنامه‌ریزی سریع (چابک) به‌گونه‌ای عمل شود که نتیجه آن، افزایش سرمایه‌گذاری در این بخش و ارتقای سطح کیفی خدمات و ارائه فراگیر و مقرون‌به‌صرفه آنها به کاربران نهایی باشد. از طرفی، برای افزایش حجم سرمایه‌گذاری توجه ویژه‌ای به ابعاد مزیت‌زایی پایدار یعنی اعتماد، کیفیت و تاب‌آوری در زمینه‌های مختلف شده است تا بتوان افزایش ارزش‌افزوده و بهره‌وری در کلان بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات را رقم زد. یادآور می‌شوم، وزارتخانه در دوره کرونا (بخشی از برنامه ششم توسعه)، با سونامی داده روبه‌رو بود که به‌طور طبیعی افزایش کیفیت نیروی کار و سرمایه، بهبود روش‌های مدیریتی، ارتقای دانش، رشد فناوری اطلاعات و در نهایت نوآوری در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات را در پی داشت. همان‌طور که می‌دانید این ۶ برنامه تداعی‌گر ۶ نسل بهره‌وری است. به نظر می‌رسد، طبق آسیب‌شناسی انجام شده، برنامه بهره‌وری کنونی ما در گذر از بهره‌وری نسل ۴ به ۵ است؛ یعنی از دانش به فناوری اطلاعات، اما با توجه به چشم‌انداز

۲۰۲۵ سازمان بهره‌وری آسیایی یعنی سعادتمندی و مشارکت عمومی، رشد نوآوری و رشد بهره‌وری فراگیر و همچنین رشد فراگیر اقتصاد دیجیتال در دنیا، باید به دنبال حرکت به سمت نسل ششم یعنی نوآوری باشیم

کارنامه بهره‌وری

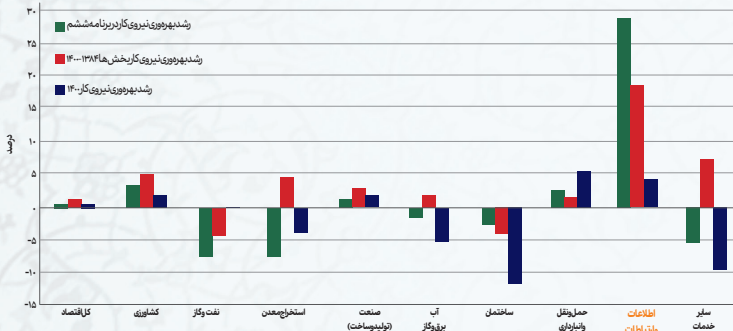
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

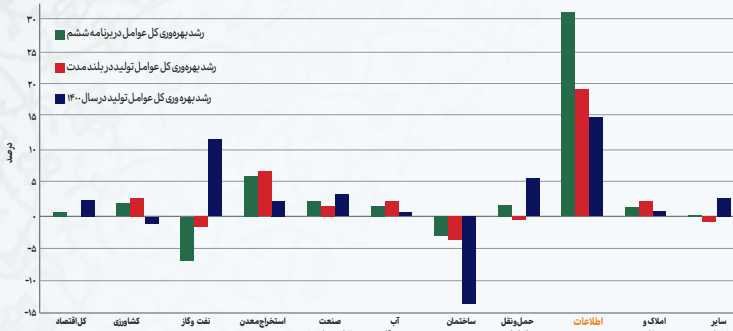
نمودارهای مقابل، رشد شاخص‌های بهره‌وری را در کل اقتصاد و بخش‌های اقتصادی در ۳ دوره زمانی ۱۴۰۰، سال‌های برنامه ششم توسعه و سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۸۴ نشان می‌دهد. رشد بهره‌وری نیروی کار برحسب ارزش افزوده و ساعات اشتغال در نمودار ۱ ترسیم شده است. در برنامه ششم توسعه و بلندمدت، بیشترین رشد بهره‌وری نیروی کار، به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تعلق دارد. نمودار ۲، رشد بهره‌وری سرمایه (برحسب ارزش افزوده و موجودی سرمایه) و نمودار ۳، رشد بهره‌وری کل عوامل تولید (برحسب ارزش افزوده، ساعات اشتغال و موجودی سرمایه) را نشان می‌دهد. همان‌گونه که نمودارهای ۲ و ۳ نشان می‌دهد این بخش بیشترین رشد را در برنامه ششم توسعه و دوره ۱۴۰۰-۱۳۸۴ بین بخش‌های اقتصادی کشور به خود اختصاص داده است.

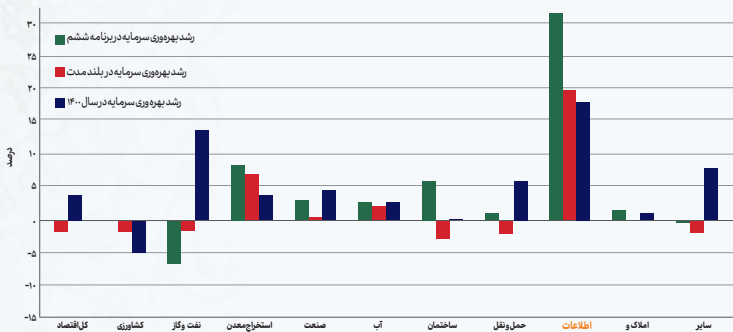
رشد بهره‌وری نیروی کار کل اقتصاد و بخش‌های اقتصادی

رشد بهره‌وری کل عوامل تولید کل اقتصاد و بخش‌های اقتصادی

رشد بهره‌وری سرمایه کل اقتصاد و بخش‌های اقتصادی

ارتباطات و فناوری اطلاعات							
رشد برنامه ششم	رشد دوساله	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	
شاخص بهره‌وری نیروی کار (بر حسب ارزش افزوده)	٪۲۸/۸	٪۲۲/۱	۳۵۴/۴	۳۳۹/۸	۲۳۷/۷	۲۰۱/۸	۱۳۸/۶
شاخص بهره‌وری سرمایه (بر حسب ارزش افزوده)	٪۳۱/۳	٪۲۸/۸	۳۸۹/۷	۳۳۰/۲	۲۳۴/۷	۱۸۸/۷	۱۳۵/۰
شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید KLM	٪۳۰/۷	٪۲۷/۴	۳۸۲/۱	۳۳۷/۱	۲۳۵/۳	۱۹۱/۲	۱۳۵/۶

گرافیسیت: احسان نیک‌روان، حمید عینی خراسانی
دبیر تحریریه: مریم مهداد
همکاران این شماره: رویا فرنود، جمال صوفیه
داوود ادیب، وحید رضایی، سید مهدی حاتمیان

صاحب امتیاز: سازمان ملی بهره‌وری ایران
مدیر مسئول: میر سامان پیشوائی
مدیر اجرایی: محمد ابراهیمی
سر دبیر: وحید اقدسی

ماهنامه سازمان ملی بهره‌وری ایران
اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ - شماره ۳۷

نشانی: تهران، خیابان بهشتی، نبش خیابان میر عماد، شماره شانزدهم، طبقه سوم
کد پستی: ۱۵۸۷۷۷۳۴۹۹
تلفن: ۰۲۱-۴۲۳۹۱۷۰۲
نمبر: ۰۲۱-۸۶۰۴۵۲۳۱

کانال بله

وبسایت

www.npo.gov.ir

